

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov 1/ **Ing. A. H.**, bývajúceho v B., prechodne bytom K., 2/ **Ing. E. H.**, bývajúceho v K., zastúpených JUDr. P. V., advokátom v S., proti odporcom 1/ **MVDr. P. H.**, bývajúcemu v K., 2/ **K. B.**, bývajúcej v K., zastúpených JUDr. T. S., advokátom v T., o **vyrovnanie dedičských podielov**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 17 C 375/1993, o dovolaní navrhovateľov 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. januára 2008, sp.zn. 9 CoD 82/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľov 1/, 2/ **o d m i e t a .**

Navrhovatelia 1/, 2/ sú povinní zaplatiť odporcom 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania v sume 45,21 € k rukám JUDr. T. S., advokáta v T., do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trnava rozsudkom zo 17. júla 2006, č.k. 17 C 375/1993-239 zamietol návrh, ktorým sa navrhovatelia 1/, 2/ domáhali vyrovnania dedičských podielov po nebohom A. H., zomrelom X.. Navrhovateľom 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 78 514,-- Sk, do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že zmluvou zo dňa 18. februára 1994, v ktorej sa jej účastníci: navrhovatelia, pôvodný odporca, syn odporcu MVDr. P. H. a M. O. dohodli na vysporiadaní majetkovoprávných vzťahov účastníkov po zomr. P. a C. B., A. H. a S. H., prejavili všetci jej účastníci vôľu usporiadať majetkovoprávne vzťahy po uvedených poručiteľoch a tak zároveň i vyrovnáť dedičské podiely. Všetky body tejto zmluvy boli zrealizované, čím došlo k naplneniu zámeru zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov. Dohoda účastníkov

má prednosť pred rozhodnutím súdu, preto súd nemohol znova rozhodovať o tom, o čom sa už účastníci sami dohodli. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie navrhovateľov 1/, 2/ rozsudkom z 15. januára 2008, sp.zn. 9 CoD 82/2006 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Navrhovateľom 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi 1/ trovy právneho zastúpenia vo výške 17 349,-- Sk do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia do rúk právneho zástupcu odporcu 1/. Odporkyňa 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie navrhovateľa 1/, 2/, ktorí navrhli rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zrušiť aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť vykonateľnosť rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu. Namietali, že predmetné konanie je v zmysle § 83 O.s.p. zmätočné, pretože v tej istej veci sa už prv začalo konanie na štátnom notárstve, ktoré malo pokračovať na Okresnom súde Trnava. Mali za to, že vinou nesprávneho úradného postupu a chybného vedenia konania prvostupňového súdu nemohli podať doplnený návrh na začatie konania, ktoré sa už začalo na štátnom notárstve, hoci podľa zákona bol takýto doplnený návrh potrebný. Prípustnosť dovolania odôvodnili tiež ustanoveniami § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ a § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom súdov im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Za takú vadu označili skutočnosť, že prvostupňový súd nesprávne považoval jedno z ich podaní za návrh na pristúpenie účastníka do konania a rozhodol o pristúpení do zmätočného konania, vo veci rozhodovala vylúčená sudkyňa JUDr. M. K., ktorá na prvom pojednávaní znemožnila prednesenie námietok zaujatosti, oba sudy nespojili rozhodnutím všetky konania do jednej veci, pričom o jednej veci konali, ale nekonalo sa vo veciach pod sp.zn. Nšn a odvolací súd rozhodol vo veci napriek ospravedlneniu neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti navrhovateľa 2/ a žiadosti o odročenie pojednávania. Taktiež namietali, že odporkyňa 2/ nemala procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania, sudy neúplne zistili skutkový stav veci, pretože nevykonali navrhnuté dôkazy, nepoučili ich podľa § 120 ods. 4 O.s.p. a rozsudok oboch súdov je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberali skutkový a právny stav veci, tak ako ho uvádzali v konaní pred súdmi.

Odporcovia 1/, 2/ navrhli dovolanie navrhovateľov 1/, 2/ odmietnuť podľa § 243b ods. 4 O.s.p., prípadne zamietnuť podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a zaviazať ich k náhrade trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných

procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na navrhovateľmi 1/, 2/ tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a navrhovateľom 1/, 2/ neznemožnil uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.

Z obsahu dovolania navrhovateľov 1/, 2/ je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzujú z toho, že odvolací súd napriek ospravedlneniu neúčasti na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti navrhovateľa 2/ a žiadosti o odročenie pojednávania toto neodročil a vo veci samej rozhodol.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní, a ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Toto ustanovenie platí aj pre konanie na odvolacom súde (§ 211 O.s.p.).

V danej veci odvolací súd výtýčil pojednávanie na deň 15. januára 2008. Dňa 14. januára 2008 bolo odvolaciemu súdu faxom doručené podanie navrhovateľa 2/, v ktorom ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti a súčasne požiadal o odročenie pojednávania s tým, že kópiu potvrdenia o práceneschopnosti predloží po jej skončení. Odvolací súd v zápisnici o pojednávaní uviedol, že sa oboznámil s uvedeným podaním navrhovateľa 2/, pričom konštatoval, že navrhovateľ 2/ na výzvu súdu v lehote 7 dní ani do termínu tohto pojednávania nepredložil potvrdenie o ospravedlniteľnom dôvode, z ktorého sa spolu s navrhovateľom 1/ nezúčastnil na pojednávaniach dňa 30. októbra 2007 a 20. novembra 2007. Následne odvolací súd rozhodol, že vec prejedná v neprítomnosti navrhovateľov 1/, 2/.

V takomto postupe odvolacieho súdu nemožno vidieť vadu konania namietanú dovolateľmi 1/, 2/.

Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčasť na pojednávaní ospravedlniť, t.j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne (dôležité, ospravedlniteľné) z hľadiska objektívneho tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená). Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), posudzuje súd podľa okolností toho-ktorého prípadu.

Odvolací súd prejednanie veci v neprítomnosti navrhovateľov 1/, 2/ vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku tým, že navrhovatelia 1/, 2/ sa nezúčastňovali odvolacieho konania, ospravedlňovali svoju neprítomnosť a žiadali odročovať pojednávania. Ako dôvod uvádzali zdravotné problémy a práceneschopnosť. Na opakované výzvy na predloženie dokladov o ospravedlniteľnom dôvode neprítomnosti na pojednávaniach nereagovali, včas doklady nepredložili ani do vyhlásenia rozsudku vo veci. Navrhovatelia 1/, 2/ boli podrobne vypočutí v konaní na súde prvého stupňa, predkladali opakovane rozsiahle zdôvodnenia svojho odvolania, nezúčastnili sa pojednávania bez zdokladovania dôvodu neúčasti a svojim konaním spôsobovali prieťahy v konaní.

Dovolací súd dospel k záveru, že ak za daného stavu odvolací súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti navrhovateľov 1/, 2/ (§ 101 ods. 2 O.s.p.) neodňal im možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Navrhovatelia 1/, 2/ ďalej prípustnosť dovolania vyvodzujú aj z toho, že odporkyňa 2/ nemala procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovatelia 1/, 2/ nerozlišujú medzi procesnou spôsobilosťou a spôsobilosťou byť účastníkom konania.

Podľa § 237 písm. b/ a c/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania a ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania a nebol riadne zastúpený.

Podmienkou, aby niekto mohol byť účastníkom občianskeho súdneho konania je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť účastníkom konania sa rozumie spôsobilosť subjektov mať procesné práva a povinnosti, ktoré procesné právo priznáva účastníkom konania. Ide teda o procesnú subjektivitu. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19 tak, že ju má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Citované ustanovenie sa teda odvoláva na hmotné právo, t.j. Občiansky zákonník.

Podľa § 7 Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a smrťou táto spôsobilosť zanikne. V zmysle jeho ustanovenia § 18 spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby.

Ďalšou procesnou podmienkou, aby mohol účastník v konaní vystupovať, je jeho procesná spôsobilosť, t.j. spôsobilosť na právne úkony, ktorá vzniká u fyzických osôb v plnom rozsahu plnoletosťou (§ 8 Obč. zák.). Kto je v danom konaní jeho účastníkom vymedzuje právo procesné.

Z uvedeného teda vyplýva, že odporkyňa 2/ mala v priebehu súdneho konania a aj v súčasnosti v dovolacom konaní má spôsobilosť byť účastníkom konania, ako aj plnú procesnú spôsobilosť.

Navrhovatelia 1/, 2/ ďalej namietali, že súdy nevykonali všetky nimi navrhnuté dôkazy.

Táto námietka navrhovateľov 1/, 2/ nie je dôvodná, pretože súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.) a nie účastníka konania. Ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom (R 125/1999, R 6/2000).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná ani námietka dovolateľov 1/, 2/ týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré návrh dovolateľov 1/, 2/ zamietol a odvolací súd dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Za nedôvodnú vzhľadom na obsah pripojených spisov Okresného súdu Trnava sp.zn. 17 Nc 2433/93, D not 613/93, D 1561/70, 7 D 906/92, považoval dovolací súd aj námietku dovolateľov o tom, že v tej istej veci sa už prv začalo konanie (§ 237 písm. b/ O.s.p.).

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, prípadne že by konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2

písm. b/, c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľov 1/, 2/ v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným odporcom 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľom 1/, 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal odporcom 1/, 2/ náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby, ktorý poskytol odporcom 1/, 2/ vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu z 10. novembra 2008 (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 11 ods. 1 v spojení s § 13 ods. 3 tejto vyhlášky vo výške 38,90 €, čo po pripočítaní náhrady výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu (6,31 €), predstavuje spolu 45,21 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. septembra 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková

